

Anbefalinger fra Energisparerådet vedrørende indsatsen for energibesparelser i bygninger, implementering af Energifaftalen 2018

Med energiaftalen af 29. juni 2018 blev parterne bag aftalen enige om ikke at genforhandle aftalen og den nuværende energispareforpligtelse med energiselskaberne, når denne udløber ved udgangen af 2020. Som erstatning herfor er parterne bag energiaftalen enige om at indrette energieffektiviseringsindsatsen med to separate puljer i 2021-24 – en for erhverv, og en for bygninger.

Energisparerådet ønsker i dette notat at give konkrete anbefalinger til udmøntningen af Energifaftalens bestemmelser om bygninger.

Energisparerådet konstaterer, at de økonomiske midler til energispareindsatsen reduceres fra op til 1,5 mia. kr. til 500 mio. kr. pr år. Reduktionen stiller krav om en forøget additionalitet i indsatsen og gearing af midlerne.

Desuden bemærker Energisparerådet, at det skal afklares, hvilken pulje energieffektiviseringer i virksomheder, der ikke har store mængder af procesenergi, herunder små- og mellemstore virksomheder, dækkes af

Nedenstående anbefalinger vedrører, hvordan de bevilgede 200 mio. kr. fra 2021-2024 til energispareindsatsen i bygninger kan anvendes optimalt.

Energisparerådet består af følgende medlemmer: Dansk Energi, Dansk Erhverv, Dansk Fjernvarme, Dansk Industri, Aarhus Universitet, Aalborg Universitet, De Frie Energiselskaber, Det Økologiske Råd, Concito, Synergi, Drivkraft Danmark, Energiforum Danmark, Energitjenesten, Forbrugerrådet Tænk, FRI, SMV Danmark, KL, Landbrug & Fødevarer, Naturgasselskaberne, TEKNIQ og Dansk Byggeri.

Drivkraft Danmark og De Frie Energiselskaber¹ står uden for anbefalingerne.

Indledende bemærkninger

Energisparerådet er af den opfattelse, at et forstærket fokus på energibesparelser i bygninger kan medvirke til en omkostningseffektiv opnåelse af den danske ambition om nettonuludledning af drivhusgasser senest i 2050. Det er blandt andet vigtigt at sikre, at energiforbedringer foretages løbende og i sammenhæng med almindelig renovering og bygningsvedligehold.

Det er også vigtigt at hæfte sig ved, at energibesparelser i bygninger ofte har positive afledte effekter, så som bygninger med et bedre indeklima og højere komfortniveau, samt en række systemmæssige driftsfordele, fx mulighed for reduktion af fremløbstemperatur i fjernvarmen, udnyttelse af fleksibilitet i elsystemet etc.

Energisparerådet konstaterer, at en analyse fra EA Energianalyse viser, at varmeforbruget skal reduceres med 1 % i den eksisterende bygningsmasse hvert år frem til 2050, hvis Danmark så

¹ De Frie Energiselskaber har løftet problemerne med Energispareordningen overfor bl.a. EU Kommissionen samt Statsrevisorerne. De har anbefalet fuld stop, og vil gøre dette forsat med henvisning til problemer der knytter sig til ordningen

omkostningseffektivt som muligt skal omstille til netto-nuludledning. I analysen påpeges, at Energistyrelsens opgørelser viser, at faldet i varmeforbruget siden 2000 kun har været ca. 40 % af det samfundsøkonomisk optimale, og at varmereduktionen i bygningsmassen næsten er bremset helt i de sidste år².

Dertil noteres, at Klimarådet har vurderet, at energirenovering af bygninger er et af de samfundsøkonomisk billigste og letteste midler til at reducere udledningen af drivhusgasser mod 2050³.

Anbefalinger fra Energisparerådet

1. Energibesparelser i bygninger er et vigtigt element til opfyldelse af den danske ambition om netto-nuludledning af drivhusgasser senest i 2050, herunder et element i opfyldelsen af Danmarks klimamål.
2. Energispareindsatsen i bygninger skal også udgøre en vigtig del af den danske opfyldelse af kravene til besparelser i slutenergiforbruget i energieffektivitetsdirektivet (EED) og i forhold til den samlede samfundsøkonomisk optimale løsning, ligeledes efter 2024.
3. Det anbefales, at der hurtigst muligt skabes klarhed om energispareindsatsen 2024.

Energisparerådet vil afslutningsvis kvittere for, at udmøntning af bygningspuljen uddeles ift. den årlige kWh-besparelse og besparelsens levetid og ikke blot førsteårsbesparelsen, som det har været tilfældet i den hidtidige energispareindsats. Det skal sikres, at både indsatser med kortere og længere besparelseslevetid tilgodeses.

En bygningspulje med øget additionalitet og konkurrence

Reduktionen af de økonomiske midler i Energiforliget til energispareindsatsen medfører, at der er afsat omkring 40 % af de tidligere midler til indhentning af energibesparelser i bygninger. Med færre midler er der behov for at omlægge anvendelsesmåden af de afsatte midler, hvis målene skal forsøges nået.

Anbefalinger fra Energisparerådet

4. Det er ikke hensigtsmæssigt at anvende en traditionel udbudsform for energispareindsatsen i bygninger. Beløbet er for lille til, at der kan fastholdes et informeret konkurrencepræget marked med tilstrækkeligt mange kvalificerede aktører. Et traditionelt udbud risikerer derfor at føre til for dyre og alt for få energibesparelser.
5. Der bør i stedet implementeres en konkurrencepræget tilskudspulje med fokus på, at der sikres en høj additionalitet, at midlerne geares, og at der skabes et element af kon-

² EA Energianalyse (2018) "Samfundsøkonomisk værdi af varmebesparelser"

³ Klimarådet (2018) "Status for Danmarks klimamålsætninger og -forpligtelser 2018"

kurrence ved uddeling af puljen.

Målretning af puljen

Energisparerådet vurderer, at der bør ske en målretning af puljen for at sikre en høj omkostningseffektivitet og en høj additionalitet. I forbindelse med målretningen bør der inddrages eksisterende analyser af bygningsmassens energimæssige stand, herunder bør potentialet for energieffektiviseringer og energibesparelser i bygningsmassen defineres.

Ud fra ovennævnte analyser skal det kortlægges, hvor de største samfundsmæssige gevinster er for at energirenovere. Kortlægningen skal både ses i forhold til at opnå maksimal energibesparende effekt i bygninger, og i forhold til, hvor nedsættelse af energibehovet til bygninger har andre additionelle positive effekter.

Energieffektive og intelligente bygninger medvirker nemlig til at understøtte forsyningssektoren ved et reduceret energiforbrug. Både i forhold til en lettere implementering af lavtemperaturvarmekilder, og ved muligheden for et mere fleksibelt elforbrug. Samtidig med, at bygningerne bliver mere komfortable og behagelige for brugerne at være i.

Energisparerådet mener, at den nye pulje for energibesparelser i bygninger skal tænkes sammen med den danske energirenoveringsstrategi, der jf. Bygningsdirektivet skal udarbejdes med inddragelse af aktørerne.

Anbefalinger fra Energisparerådet

Der er flere muligheder for at målrette bygningspuljen, og nedenstående forslag udelukker ikke nødvendigvis hinanden. Energisparerådet anbefaler, at følgende muligheder for målretninger overvejes:

6. Segmentering af bygningsmassen med satsning på bygningstyper med stort besparelsepotentiale. Der skal tages højde for levetider og omkostningseffektivitet for tiltag, så det samfundsøkonomiske afkast øges.
7. Energieffektiviseringer af bygninger, som kan skabe aflastning i energisystemerne, fx besparelser i bygninger, som skaber mulighed for sænkning af fremløbstemperaturen i fjernvarmesystemerne, eller i bygninger, som påtænker etablering af varmepumpe. Herunder energieffektiviseringer der understøtter lavtemperaturopvarmning i form af opgradering og indregulering af tekniske anlæg i bygningen, hvor nødvendigt. Energisparerådet henviser herudover til rådets notat udarbejdet i 2018 med anbefalinger om fordelene for det samlede energisystem ved overgang til lavtemperaturfjernvarmesystemer⁴.

⁴ [Energisparerådets anbefalinger vedrørende energieffektivisering af fjernvarmen via skift til lavtemperaturfjernvarme og implementering af flere ikke-termiske varmeteknologier](#)

8. Energibesparelser hentet fra "dybe" energirenoveringer. Dvs. at bygningsejere ansføres til at komme "hele vejen rundt" energimæssigt, når vedkommende foretager en mere gennemgribende renovering af sin bygning.
9. Energieffektiviseringer i den del af bygningsmassen med dårligst energiprformance, fx bygninger, der har et energiforbrug over 100 kWh/m²/år. Der kan fx ses på bygninger med energimærke E eller ringere, hvor projektet beregningsmæssigt reducerer bygningsens energiforbrug med mindst en given (høj) procentdel eller et spring i energimærke.
10. Energieffektiviseringer som medvirker til intelligente bygninger, der kan styrke samspillet over mod et fleksibelt energisystem og optimal anvendelse af eksisterende el- og fjernvarmenet.
11. Anvendelse af partnerskaber med kommuner, boligselskaber og andre energispareaktører. Både for at sikre maksimal gearing af midlerne, og for at sikre forøget lokal tilstedeværelse af en rådgivning og informationsindsats, der kan understøtte de midler, der generelt er afsat til dette i Energiforliget.
12. Energieffektiviseringer i bygninger, hvor det er svært at finansiere omkostningseffektive besparelser. Det kan være bygninger, hvor ejerne har begrænsede lånemuligheder, så som en række boliger i yderområder.
13. Energieffektiviseringer hentet ved en optimering af bygningsdriften gennem investeringer i bedre anlæg og/eller målere, og bedre styring, overvågning og dataanvendelse. I forhold til bedre brug af data henvises også til Energisparerådets anbefalinger om fremme af energieffektivitet via data og digitalisering⁵.

Gennemsigtighed og mål

Det er Energisparerådets grundlæggende opfattelse, at det skal sikres, at den nye bygningspulje er enkel at administrere og kommunikere, ensartet og transparent.

Anbefalinger fra Energisparerådet

14. Der bør defineres retningslinjer for høj gennemsigtighed, et stærkt tilsyn og løbende fokus på styrkelse af effekt og additionalitet. Hertil skal der sættes mål for, hvor store energibesparelser ordningen skal sigte efter at opnå.
15. Til opgørelse af energibesparelserne kan der udarbejdes et nyt og mere retvisende standardværdikatalog med retvisende levetider og totaløkonomiske betragtninger på forskellige interventioner i bygninger, og øvrige energieffektiviseringstiltag.

⁵ Anbefalingerne om data og digitalisering kan læses her: https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Energibesparelser/energisparreraadets_anbefalinger_vedroerende_data_og_digitaliserin.pdf

Organisation

Energisparerådet mener, at det skal sikres, at der er en enkel, transparent og uafhængig administration af den nye bygningspulje.

Anbefalinger fra Energisparerådet

16. Administrationen af ordningen bør lægges i en selvstændig enhed under staten, som har til opgave at igangsætte eventuelt nødvendigt analysearbejde, planlægge informationsindsatser, vidensakkumulere, udvikle og forny kriterier, inddrage og konsultere aktører løbende samt afrapportere.
17. Alle midler, der i energiaftalen er afsat til energibesparelser, inkl. de afsatte informationsmidler, forvaltes af denne enhed, så viden samles mest muligt.
18. Ansvar for kontrol og tilsyn (løbende stikprøver) med ordningen lægges hos Forsyningstilsynet, så princippet om at kontrol og tilsyn ligger adskilt fra tildeling respekteres. Tilsynet skal også se på, om en indsats har virket efter hensigten, og har resulteret i de forventede energibesparelser.
19. Der nedsættes et 'advisory board' bestående af et bredt panel af relevante interessenter, herunder repræsentanter for eventuelle partnerskabsgrupper. Advisory board kan med fordel nedsættes allerede inden den nye ordning implementeres med henblik på at give input til myndighedernes arbejde med udvikling af puljen. Der kan nedsættes eventuelle undergrupper til 'advisory board' til den tekniske/praktiske sparring om udmøntning af midlerne i puljen, herunder indhentning af tilstrækkelig viden om, hvor de additionelle projekter ligger.

Ansøgning til puljen

Grundlæggende mener Energisparerådet, at det skal tilstræbes, at der er konkurrence mellem de projekter, der opfylder en række kriterier for at få andel i puljen. For at kunne sikre konkurrence kræver det en række veldefinerede kategorier af projekter. Dertil skal der være fokus på, at der kommer mest mulig gearing af de midler, der tildeles.

Energisparerådet noterer, at der er flere modeller for ansøgning til bygningspuljen.

- Ansøgning til puljen direkte fra forbrugerne
- Ansøgning gennem mellemlid fx rådgiver, installatører, håndværkere, energiselskab mv., der fx kan vinde større puljer de kan videreformidle
- Ansøgning til puljen gennem partnerskaber, dvs. en kommune, boligselskab, forsynings-selskab eller anden aktør indgår i en konkurrence om at blive partner med Energistyrelsen på grundlag af opfyldelse af en række krav om medvirken til fx rådgivning og information. Ejere af bygninger beliggende i de vindende partnerskaber/kommuner eller den bygningsportefølje, som er identificeret af en anden aktør, har derefter betydeligt større

chance for at opnå tilskud via ansøgning om en andel af midlerne, som partnerne derefter kan udlodde eller som udloddes af Energistyrelsen.